

Motion till riksdagen 2005/06:K33

av Kerstin Lundgren m.fl. (c)
med anledning av prop. 2005/06:201

Morgondagens nyheter – nya villkor för driftsstödet till dagstidningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att det sammanlagda årliga allmänna driftsstöd en storstadstidning högst kan berättigas till sänks med 4,5 miljoner kronor och att sänkningen skall ske stegvis med 1,5 miljoner kronor per år.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att driftsstödet för hög- och medelfrekventa dagstidningar som ägs av ett företag eller ingår i en koncern som har ägarintresse också i annan dagstidningsutgivning på samma utgivningsort och som inte har storstadstidningar skall höjas med 4 % medan för övriga hög- och medelfrekventa dagstidningar som inte är storstadstidningar driftsstödet bör höjas med 12 %.

Inledning

Tillgången till fria och oberoende medier är en av demokratins grundstenar. För att människor skall kunna bilda sig en uppfattning om sin omvärld krävs många informationskällor, något vi också har tillgång till idag. Vi har alltifrån den traditionella morgontidningen, till närradio och bloggar. För många, och framför allt för den äldre generationen, är det fortfarande morgontidningen som är den viktigaste och mest pålitliga nyhetskällan.

Gunnar Nygren, universitetslektor vid Stockholms universitet, beskriver utvecklingen av mediasamhället som ett dilemma: I en mening kan det sägas att medieutvecklingen gjort att offentligheten har växt, att den aldrig har varit så stor som nu. Samtidigt krymper offentligheten i en annan mening – de offentliga sfärerna där gemensamma frågor utvecklas och där människor inkluderas i de demokratiska processerna blir mindre.

Nygren anser att medierna i Storstockholm fortfarande ger stockholmarna ett gemensamt offentligt rum, där det ännu finns medier som binder ihop

Fel! Okänt namn på

samhället och ger samtalsämnen till fikarasterna på jobbet eller vid middagsbordet hemma. Samtidigt anför Nygren att fragmentiseringen av publiken innebär att detta rum blir mindre och torftigare möblerat ju mer de skilda medievärldarna glider isär.

I en alltmer fragmentiserad massmedievärld är behovet av massmedier som når en hög räckvidd bland befolkningen minst lika angeläget som tidigare. Inte minst stödet till storstadstidningarna spelar här en viktig roll för mångfald och opinionsbildning. I denna utveckling går Storstockholm före resten av Sverige

Bakgrund

Regeringen beslutade den 7 oktober 2004 att tillkalla en parlamentariskt sammansatt kommitté med uppdrag att göra en översyn av det statliga stödet till dagspressen och lämna förslag på hur det framtida statliga engagemanget på dagspressområdet skall vara utformat (dir. 2004:137). Kommittén antog namnet Presskommittén 2004.

Kommittén fick bl.a. i uppdrag att kartlägga och analysera utvecklingen på dagspressmarknaden samt att därvid beakta betydelsen av de olika stödformerna på presstödsområdet. I uppdraget ingick också att kartlägga och analysera de samarbeten och sammanslagningar som förekommer på dagstidningsområdet samt belysa presstödet betydelse vid dessa sammanslagningar och att kartlägga och analysera distributionssituationen för dagspressen. Vidare skulle kommittén analysera förutsättningarna för etablering av nya dagstidningar och behovet av presstöd till dagstidningar som riktar sig till invandrare och nationella minoriteter. Kommittén skulle även analysera möjligheterna för elektroniskt distribuerade dagstidningar att få presstöd.

Presskommittén 2004 överlämnade i januari 2006 sitt slutbetänkande Mångfald och räckvidd (SOU 2006:8). Regeringens proposition innehåller endast överväganden och förslag som rör det statliga driftsstödet till dagstidningar, och regeringen avser att återkomma senare när det gäller kommitténs övriga förslag, bl.a. vad gäller dagstidningar riktade till invandrare och nationella minoriteter.

Presstödet

Presstödet har funnits sedan början av 1970-talet och består i dag av två delar, driftsstödet – ett direkt stöd till vissa dagstidningars produktion – och distributionsstödet som lämnas för samverkan inom tidningsdistribution förutsatt att minst två tidningar deltar. Därutöver får dagspressen indirekt stöd i form av reducerad mervärdesskatt.

Under 2005 fick 74 tidningar driftsstöd till ett sammanlagt belopp av 417,3 miljoner kronor. Av dessa tidningar var 50 lågfrekventa, dvs. med en

eller två utgivningsdagar per vecka, och 24 hög- eller medelfrekventa, vilket innebär en utgivning av 3–7 nummer per vecka.

Distributionsstöd lämnades under 2005 till 141 tidningar, varav 105 var hög- och medelfrekventa och 36 lågfrekventa. Utöver ordinarie distributionsstöd infördes 2002 ett särskilt distributionsstöd för utdelning av dagstidningar på lördagar. Sedan 2005 uppgår stödet till högst 10 miljoner kronor per år. I regeringens budgetproposition för 2006 förlängdes stödet till utgången av 2006.

Centerpartiets ställningstagande

Den parlamentariskt sammansatta Presskommittén bestod av representanter för samtliga riksdagspartier och har gjort ett gediget arbete. Självklart förekommer alltid avvikelser i propositionen gentemot utredningen. Ofta på grund av att remissinstanserna har haft invändningar, men även då starka skäl föreligger för att regeringen skall föreslå något annat än utredningen.

Regeringen har i förändringen av driftsstödets nivåer på två punkter skilt sig ifrån kommitténs förslag utan att stödja sig mot vare sig remissinstanser eller adekvata argument. I själva verket har tunga remissinstanser tillstyrkt kommitténs förslag.

Regeringen har inga tunga skäl för att sänka stödet till storstadstidningarna ytterligare mot kommitténs förslag. Argumentationen kretsar kring ett allmänt resonemang om att konkurrenssituationen mellan första- och andratidningarna i storstäderna har förändrats, men inga argument framförs för att just en sänkning på hela 12 miljoner istället för endast 4 miljoner är motiverad. Regeringens argument bygger på det faktum att Dagens Nyheter går dåligt och man vill därmed sänka stödet för Svenska Dagbladet. Detta trots att vi vet att den splittrade mediebild i Stockholm och andra storstäder gör att dagstidningarna blir än viktigare för det demokratiska samtalet och möjligheten att göra sin röst hörd och att påverka.

Centerpartiet förordar därför att riksdagen går på kommitténs förslag i detta ärende så att det sammanlagda årliga allmänna driftsstödet en storstadstidning högst kan berättigas till sänks med 4,5 miljoner kronor. Sänkningen skall ske stegvis med 1,5 miljoner kronor per år. Detta bör ges regeringen till känna.

Regeringen har också frångått kommitténs förslag om ett differentierat system för driftsstödet där man skiljer på driftsstödet för dagstidningar som ägs av ett företag eller ingår i en koncern som har ägarintresse också i annan dagstidningsutgivning på samma utgivningsort och dagstidningar som inte har sådana ägandeförhållanden.

Kommittén har inte funnit något avgörande skäl som talar för att en dagstidning inte skall kunna berättigas till allmänt driftsstöd enbart av den anledningen att dagstidningen ägs av ett företag eller ingår i en koncern som har ägarintresse också i annan tidningsutgivning på samma utgivningsort. Men man har också konstaterat att de tidningar som ingår i en koncern har större

Fel! Okänt namn på

möjligheter till kostnadsbesparande samordning, än en tidning som inte ingår i en koncern. Det är befogat att ändra beräkelsegrunderna för driftsstödet enligt en modell som på ett mer rättvisande sätt tar hänsyn till företagens skilda förutsättningar för utgivningen. Därför bör tidningar som står utanför en koncern få del av en procentuellt större ökning än de tidningar som gör det.

Centerpartiet förordar därför att riksdagen går på kommitténs förslag i detta ärende så att driftsstödet för hög- och medelfrekventa dagstidningar som ägs av ett företag eller ingår i en koncern som har ägarintresse också i annan dagstidningsutgivning på samma utgivningsort och som inte har storstadstidningar skall höjas med 4 procent. För övriga hög- och medelfrekventa dagstidningar som inte är storstadstidningar bör driftsstödet höjas med 12 procent. Detta bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 16 maj 2006

Kerstin Lundgren (c)

Agne Hansson (c)

Claes Västerteg (c)

Johan Linander (c)

Eskil Erlandsson (c)

Viviann Gerdin (c)

Jan Andersson (c)